

Aan de raden en staten van de
deelnemers in de GR ODZOB

uw kenmerk	uw bericht van	ons kenmerk	datum
		Z.153437/D.534044/EM/JIP	4 december 2019
Onderwerp		contactgegevens	
Kadernota 2021		e-mail : e.minnen@odzob.nl	
		tel. : 088 36 90 442	

Geachte leden van de raden en staten,

Graag bieden wij u ter informatie de kadernota 2021 van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) aan. Het Algemeen Bestuur van de ODZOB heeft hier 21 november mee ingestemd.

U vindt in dit document onze missie en visie, de uitdagingen waarvoor de ODZOB de komende jaren staat en de aandachtsgebieden waarop de dienst in 2021 zal focussen. De financiële uitgangspunten die in de kadernota zijn opgenomen, zorgen voor waarborging van een sluitende begroting.

De ontwerpbegroting 2021, waarin de uitgangspunten van de kadernota worden uitgewerkt, ontvangt u eind februari a.s. U krijgt dan de gelegenheid voor het indienen van uw zienswijze op de begroting.

Met vriendelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant,

M.J. van Schuppen
voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Bijlage: Kadernota 2021 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

cc:

- colleges van B&W /college van GS van de deelnemers in de ODZOB
- Opdrachtgeversplatform

KADERNOTA OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT 2021

VERSIE 2 DECEMBER 2019

KADERNOTA OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT 2021

VERSIE 2 DECEMBER 2019

In opdracht van	Dagelijks Bestuur ODZOB
Datum	Versie 2 december 2019
Status	Definitief

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Missie en visie	4
3	Uitdagingen	5
4	Inzet	7
4.1	Aandachtsgebieden	7
4.1.1	Omgevingswet.....	7
4.1.2	Regionaal en uniform uitvoeringsbeleid	9
4.1.3	Klimaat, energie en duurzaamheid	9
4.1.4	Toekomstbestendige veehouderij.....	10
4.1.5	Bodem.....	11
4.1.6	Asbest.....	12
4.1.7	Gezondheid	12
4.1.8	Ondermijnende criminaliteit.....	13
4.1.9	Zeer zorgwekkende stoffen.....	14
4.1.10	Kwaliteit en efficiency van dienstverlening	14
4.1.11	Een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie: onze medewerkers groeien mee	15
4.2	Uitvoering van de taken	16
5	Financiële uitgangspunten	17
5.1	Inleiding	17
5.2	Baten.....	17
5.2.1	Algemeen.....	17
5.2.2	Programma dienstverlening	18
5.2.3	Programma collectieve taken	20
5.2.4	Efficiencyverbetering.....	20
5.3	Lasten.....	21
5.4	Indexering.....	21
5.5	Tarieven.....	22
5.6	Investerings	22
5.7	Weerstandsvermogen	22
5.8	Vennootschapsbelasting (VPB).....	22

1 Inleiding

In de voor u liggende kadernota 2021 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2021 opgenomen. De inhoudelijke uitgangspunten zijn afgeleid van het Concernplan 2019-2022. De kadernota is tot stand gekomen na afstemming met de door het OGP samengestelde werkgroep van financieel deskundigen. Ook is input opgehaald bij de ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie van 26 september 2019 over de opgaven waarvoor de ODZOB en de deelnemers staan en te nemen efficiencymaatregelen. Dit om ook voor 2021 en navolgende jaren een sluitende begroting en meerjarenraming te borgen.

2 Missie en visie

Onderstaande missie, visie en leidend principe, genoemd in het concernplan 2019-2022, spelen in op toekomstige ontwikkelingen en zijn daarmee richtinggevend voor de koers van de ODZOB:

Missie:

Samen meer waarde voor een veilige en gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant. Voor en met gemeenten, provincie en netwerkpartners voeren we taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geven we advies op het gebied van omgevingsrecht. De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn.

Visie:

De ODZOB ontwikkelt zich als dé vanzelfsprekende partner in Zuidoost-Brabant die hoogwaardige, innovatieve en betaalbare diensten levert in het kader van de Omgevingswet. Wij zijn overtuigd van de kracht van de samenwerking met onze deelnemers. Samen zorgen we voor de balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving.

De inzet van de ODZOB ziet er in de kern als volgt uit:

De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: **“Samen meer waarde”**. Om dit doel te bereiken voert de ODZOB VTH-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit indien provincie of gemeenten daarom verzoeken. De ODZOB opereert daarbij als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.

3 Uitdagingen

In het Concernplan ODZOB 2019-2022 zijn de uitdagingen en ontwikkelingen voor de komende jaren geschetst die leidend zijn voor de inzet van de ODZOB.

ODZOB 2019-2022 CONCERNPLAN

ONZE 7 UITDAGINGEN VOOR DE KOMENDE JAREN:

Waarom dit concernplan

Dit concernplan is een kader voor de inzet van de ODZOB tot en met 2022. De inzet wordt samen met de deelnemers bepaald en uitgewerkt in documenten zoals kadernota, programma's, uitvoeringsplannen, etc. [zie Concernplan p. 1](#)

Waar staat de ODZOB nu?

De ODZOB heeft zich de afgelopen 5 jaren ontwikkeld tot een professionele uitvoeringsorganisatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-domein). De deelnemende gemeenten en provincie zijn positief, de financiële positie is gezond en het vertrouwen vanuit het bestuur is sterk gegroeid. [zie Concernplan p. 4](#)

Speelveld VTH-domein

Belangrijke landelijke ontwikkelingen als de invoering van de Omgevingswet, de Wet VTH en het Bor (Besluit Omgevingsrecht) bepalen de inzet van de ODZOB bij de uitvoering van het takenpakket.

In dat kader verandert ook de rol van de overheden in het leggen van meer verantwoordelijkheden bij burgers en bedrijven. Dit is een ontwikkeling die past bij de transitie van verticaal georganiseerde naar een horizontale netwerk- en participatiesamenleving. De veranderende rol van de overheid komt binnen het werkkterrein van de ODZOB met name in de omgevingswet tot uitdrukking. Dit betekent nog meer omgevingsbewustzijn, ontwikkelingsgericht werken, faciliteren, maatwerk leveren, experimenteren en verbinden.

Het VTH-domein is een complex taakveld in de regio Zuidoost-Brabant die gekenmerkt wordt door de innovatieve Brainport regio en een landelijk gebied met veel intensieve veehouderij. Maatschappelijke ontwikkelingen vragen in steeds grotere mate om optimale dienstverlening en transparantie. De risico's zijn groot, terwijl het handelen van overheidsorganisaties onder een vergrootglas ligt. Gelet op de toenemende complexiteit van het werk wordt het steeds belangrijker om de uitvoering professioneel

georganiseerd te hebben. Het verder uitbouwen van specialistische kennis en expertise is cruciaal om deze opgaven aan te kunnen. Het vraagt bovendien om actieve samenwerking met de deelnemers en andere partijen.

Uitdagingen

De volgende ontwikkelingen vragen in het bijzonder aandacht:

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak bij de inrichting van de leefomgeving en een beschikbaarheid van informatie voor alle ketenpartijen. Dat wordt mogelijk als informatie eenvoudig gedeeld kan worden en digitaal beschikbaar en toegankelijk is.
- Samenwerking met partners als Veiligheidsregio, GGD, Metropoolregio Eindhoven, OM, rijksinspecties, waterschappen, andere Brabantse omgevingsdiensten etc. wordt verder uitgebreid. Deze samenwerking is niet alleen nodig bij de voorbereiding van de Omgevingswet, maar ook voor de aanpak van opkomende maatschappelijke problemen zoals zeer zorgwekkende stoffen, ondermijning, etc.
- De deelnemers staan voor de opgave om samen met de ODZOB op een aantal terreinen regionaal uitvoeringsbeleid voor VTH vast te stellen (voor zover nog niet gebeurd) en uit te voeren. Hiermee wordt invulling gegeven aan de procescriteria van het Bor en de BIG-8. Dat wil zeggen samen met de deelnemers keuzes maken en prioriteren wat regionaal wordt opgepakt in het VTH-domein. Hierbij wordt de strategische beleidscyclus verbonden met de operationele cyclus.
- Advisering en kennisuitwisseling over grote inhoudelijke thema's die vanuit het VTH-domein veel impact hebben op de leefomgeving is aan de orde. Het gaat daarbij om de volgende thema's: klimaat & energie/duurzaamheid, toekomstbestendige veehouderij, bodem, asbest, gezondheid, ondermijning - ogen en oren in het veld en zeer zorgwekkende stoffen.
- Verdere ontwikkeling van de kwaliteit en efficiency vergt voortdurend aandacht met daarin een belangrijke positie voor standaardisering van werkprocessen en ontsluiting van informatie. Onderdeel van de informatievoorziening is een goede basisregistratie met een actueel regionaal inrichtingenbestand.
- Het Bor heeft veel impact op de omvang van het opdrachtevolumen voor de ODZOB. Naar verwachting zal het opdrachtevolumen voor de basistaken - aanvullend op de jaarlijkse groei van verzoektaken - de komende jaren groeien. Daarnaast dient ingespeeld te worden op de ontwikkelingen van de Omgevingswet. Krapte op de arbeidsmarkt vraagt inventieve oplossingen om aan de groeiende uitvoeringsvraag te kunnen voldoen. Een strategische personeelsplanning met een kwalitatieve en kwantitatieve analyse is nodig om hier een passend antwoord op te vinden.
- Ontwikkelingen op het gebied van o.a. de Omgevingswet, het Besluit bodemkwaliteit en het uitvoeringsbeleid asbest, plaats de ODZOB en zijn deelnemers voor grote opgaven en zijn besproken in de werkconferentie van 26 september 2019.

4 Inzet

4.1 Aandachtsgebieden

In 2021 zal voor de ODZOB de focus liggen op de volgende gebieden:

4.1.1 Omgevingswet

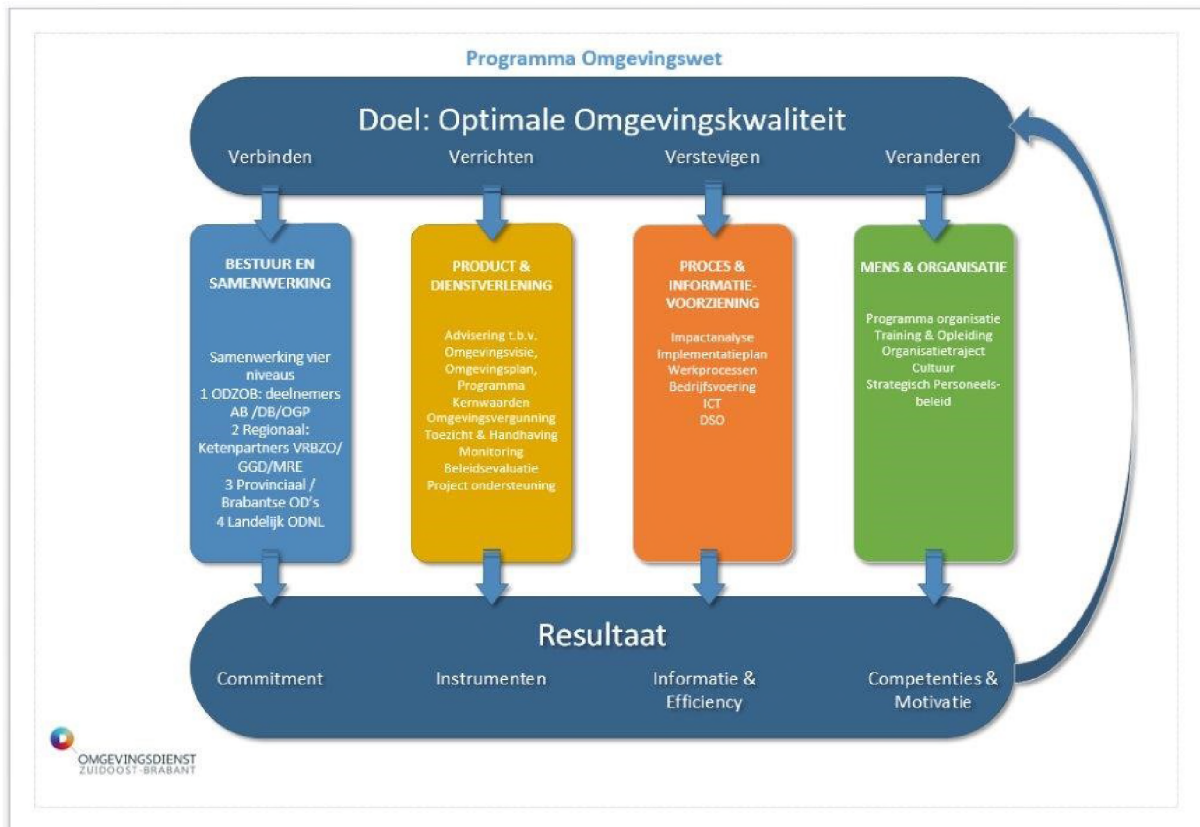
De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en grote gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering.

Op 1 januari 2021 is de Omgevingswet van kracht. Dat betekent dat onze werkwijze voor de uitvoering van VTH-taken vanaf dat moment is afgestemd op de Omgevingswet en dat de kaders waaraan vergunningaanvragen worden getoetst en de regels waarop wordt toegezien zijn veranderd. Hier hoort ook bij de grotere afwegingsruimte die gemeenten bij inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgen. Veel zal op 1 januari 2021 onder het overgangsrecht vallen. Voor het toetsingskader voor vergunningen betekent dit o.a. het gemeentelijk Omgevingsplan, dat van rechtswege bestaat uit alle vigerende bestemmingsplannen, de set aan landelijke regels die in de vorm van de Bruidsschat over gaan naar de lokale overheid en de vigerende gemeentelijke verordeningen. We verlenen vergunningen op basis van activiteiten in plaats van inrichtingen.

De verwachting is dat als gevolg van de Omgevingswet er minder activiteiten vergunningplichtig zullen zijn. Daar staat tegenover dat de wettelijke proceduretermijn voor complexe inrichtingen, die vóór inwerkingtreding nog 26 weken bestrijkt, naar 8 weken gaat. Dat vergt meer aandacht voor vooroverleg, waarin participatie een belangrijk onderdeel wordt. De Omgevingswet dwingt ook meer interbestuurlijke afstemming af, waardoor voor en tijdens vergunningverlening meer afstemmingsmomenten zijn. Ook is de verwachting dat vanwege het vergunningsvrij worden van verschillende activiteiten er meer inzet nodig zal zijn voor het afwickelen van meldingen alsmede voor toezicht & handhaving. De precieze impact op het totaal van de verwachte inzet en de kosten is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de wijze waarop deelnemers om zullen gaan met de grotere afwegingsruimte en de invloed die dat heeft op het meer of minder uniform zijn van de werkprocessen. De vuistregel hierbij is: hoe meer maatwerk, hoe meer kosten. Tegenover hogere kosten staat overigens wel de mogelijkheid die de Omgevingswet voor bevoegde gezagen introduceert, om voor milieu vergunningaanvragen leges te heffen. In de eerste jaren dat de Omgevingswet van kracht wordt, zal gemonitord worden welke factoren op welke wijze invloed hebben op de bedrijfsvoering en wat dit betekent voor de kosten. De verwachting is in elk geval dat de kosten voor de baten uitgaan en dat kosten aanvankelijk hoger zullen uitvallen. In deze kadernota is nog geen rekening gehouden met een mogelijk kostenverhogend effect als gevolg van de Omgevingswet. Er zullen bevoegdheidsverschuivingen plaatsvinden, met name op het gebied van bodem, maar in mindere mate ook op andere beleidsterreinen, onder andere door de wijziging van inrichting naar activiteit.

Ook heeft de wijze waarop de regels zijn verwerkt in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) impact op onze werkprocessen. Deze factoren kunnen op verschillende wijzen gevolgen hebben voor de kosten van onze dienstverlening. Het DSO is het centrale systeem voor het ontsluiten van omgeving gerelateerde informatie, waarop onze eigen systemen dienen aan te sluiten. Er worden extra investeringen voorzien als het gaat om ICT en aansluiting op het DSO alsmede voor training & opleiding.

Voor de invoering van de Omgevingswet bij de ODZOB is een bestuursopdracht opgesteld die bestaat uit 10 bouwstenen: 1) werkprocessen VTH en advies, 2) producten Omgevingswet, 3) producten en dienstencatalogus, 4) aansluiten op ambities deelnemers, 5) opleiding en training, 6) bevoegdheidsverschuiving, 7) samenwerking speelhuismanifest, 8) raming inzet, organisatie en communicatie, 9) bruidsschat, 10) Kernwaarden omgevingskwaliteit. Aan de bestuursopdracht wordt invulling gegeven via de vier Programmalijnen:

In 2021 is het Programma gericht op het in orde brengen van de werkprocessen, geënt op de regionale afspraken die daarover zijn gemaakt, op het aanpassen van de producten en op het uitvoeren van een opleidingsplan. Daarmee is ODZOB klaar om de taken vanaf 1 januari 2021 uit te voeren conform de Omgevingswet.

De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2021 is de start van een transitieperiode die duurt tot 1 januari 2029. Dat betekent tevens dat de implementatie per 1 januari 2021 niet is afgerond. Op 1 januari 2029 dienen alle gemeenten te beschikken over een, hun hele grondgebied omvattend, Omgevingsplan, dat rekening houdt met strategische kaders die op Rijks- en Provincieniveau worden vastgesteld in visies en met de gemeentelijke Omgevingsvisie waarover elke gemeente uiterlijk dient te beschikken op 1 januari 2024. Veel gemeenten wachten niet en zijn al bezig met de voorbereidingen om de Omgevingsvisie op te stellen. In de jaren tussen de invoering van de Omgevingswet en 2029 zullen regelmatig wijzigingen in de toetsingskaders plaatsvinden die alsdan geïmplementeerd dienen te worden. Dat betekent ook in die periode dat we regelmatig processen, producten en bedrijfsvoering moeten aanpassen, inclusief ondersteunende systemen, ICT en de daar bijbehorende training & opleiding. Het is belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven om regelmatig te inventariseren welke plannen en ambities onze deelnemers hebben en hoe dit van invloed is op de bedrijfsvoering van de ODZOB. Daarnaast is het van belang middelen te reserveren om dit vanaf 2021 goed te implementeren.

De ODZOB kan met de deskundigheid en informatie waarover we vanuit de uitvoeringspraktijk beschikken een adviesrol vervullen voor onze deelnemers bij het opstellen van omgevingsvisies en -plannen. Daarnaast kunnen we een rol vervullen bij de monitoring van omgevingswaarden, onder andere met het regionaal innovatief meetnet lucht & geluid, waarmee het inzicht in de omgevingskwaliteit wordt vergroot en handelingsperspectief voor het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving van goede omgevingskwaliteit wordt bevorderd.

4.1.2 Regionaal en uniform uitvoeringsbeleid

In 2017 zijn werkgroepen gestart om te komen tot regionaal uitvoeringsbeleid conform BOR. In 2019 zijn zowel het Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht (ROK Milieutoezicht) met het benodigde budget als het ROK Vergunningverlening beschikbaar en door de deelnemers individueel vastgesteld. Hiermee kan de regio de gezamenlijke vergunningen en toezichtstrategie voor alle inrichtingen (basis- en verzoektaken) op een adequaat regionaal kwaliteits- en ambitieniveau uitvoeren.

Voor de taken van de ODZOB wordt binnen het ROK Milieutoezicht vanaf 2020 meer ingezet op zowel incidentgericht, programmatisch en themagericht toezicht op basis van bestuurlijke prioriteiten. Daarbij zal ook worden gestart met de toetsing van de actualiteit van een deel van de vergunningen en het doorvoeren van verbeteringen in de uitvoering en monitoring van zowel vergunningverlening als toezicht.

In de werkconferentie van 26 september is gesproken over het uitvoeringsbeleid voor het toezicht op het Besluit Bodemkwaliteit. Met eenduidig regionaal uitvoeringsbeleid bereikt de regio efficiency in het toezicht en is er sprake van level playing field voor toepassers. Het uitvoeringsbeleid zal inhoudelijk aansluiten bij de uitgangspunten het Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht, en daarmee meer dan voorheen inzetten op zaken als ketentoezicht, een programmatische aanpak en informatiegestuurd (IGH= informatie gestuurde handhaving). Over het te volgen scenario en tijdsplan zal in afstemming met het OGP een voorstel voor het AB worden voorbereid.

Met de komst van de Omgevingswet zal per 2021 (los van het beleid) veel veranderen voor vergunningverlening en toezicht. Dit zal invloed hebben de interne werkwijze, de producten, de samenwerking en de kentallen. Vandaar dat een evaluatie van beide beleidskaders is gepland na 2 jaar uitvoering (2022) om de ervaringen met het regionale beleid en de wetwijzingen nader te beoordelen. Op basis daarvan kan worden beoordeeld of tussentijds herijken van het beleid gewenst is.

Voor meer informatie over het uitvoeringsbeleid asbesttaken zie 4.1.6.

4.1.3 Klimaat, energie en duurzaamheid

Energiebesparing is verplicht vanuit de Wet Milieubeheer. Er is een informatieplicht bijgekomen die het bedrijven verplicht te melden of ze voldoen aan de energiebesparingsplicht. Binnen het ROK (Regionaal Operationeel Kader) is energiebesparing prioritair gescoord. Dit betekent dat toezicht op energiebesparing een vast onderdeel is van controles, bij te kiezen branches. De toezichthouders kunnen een bedrijf van extra informatie voorzien over energiebesparing en eventuele financieringsmogelijkheden om bedrijven te stimuleren verder te gaan met energiebesparing dan wettelijk vereist is. De ODZOB biedt gemeenten op deze wijze invulling en uitvoering om klimaatdoelstellingen te realiseren door middel van toezicht, vergunningverlening en handhaving. De gemeentelijke, provinciale organisatie en de ODZOB zelf moeten voldoen aan de Kwaliteitscriteria voor energie (hierin zijn eisen gesteld aan medewerkers VTH en adviseurs voor wat betreft kennis en ervaring op het gebied van energie en klimaat).

De ODZOB levert input en adviseert bij de Regionale Energiestrategie (RES) waar nodig. Bij de uitvoering van de RES zal de ODZOB omgevingsvergunningen afhandelen voor zonneparken, windparken, vergistingsinstallaties, et cetera en via VTH-bijdragen aan het realiseren van energiebesparing bij bedrijven

en organisaties. Klimaat en energie krijgen, onder meer door de RES, steeds meer aandacht bij gemeenten en provincie.

Als verlengstuk van de deelnemers reduceert de ODZOB de CO₂-uitstoot en werkt eraan om een CO₂-neutrale organisatie te worden. De ODZOB kan, als verzoektaak, gemeenten en provincie ondersteunen met het opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie, een plan om van het aardgas af te gaan en uitvoeringsprogramma en uitvoering daarvan.

Bij implementatie van de omgevingswet ondersteunt de ODZOB gemeenten bij de kansen die de invoering biedt voor een ambitie op energieneutraliteit. Door het implementeren van de omgevingswet krijgen belanghebbenden meer mogelijkheden om te participeren in de beleidsvorming.

Naast alle inspanningen die we doen om klimaatverandering zoveel mogelijk tegen te gaan, zullen we parallel daaraan maatregelen moeten nemen om met een veranderend klimaat om te gaan:

klimaatadaptatie. Circulaire economie krijgt de komende jaren steeds meer aandacht. Doel is om de Nederlandse economie in 2050 volledig te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. Toezicht op de afvalketens zal hieraan bijdragen.

4.1.4 Toekomstbestendige veehouderij

Transitie veehouderij

De provincie Noord-Brabant zet in op het versnellen van de overgang naar een zorgvuldige duurzame veehouderij. De veehouderij in Noord-Brabant is een sterke sector, die de laatste jaren meer en meer onder maatschappelijke druk staat om te vernieuwen naar diervriendelijke productie en de negatieve impact op de leefomgeving, natuur en biodiversiteit verder te beperken. Dit proces ondersteunt de provincie met wet- en regelgeving en beleidsmaatregelen zoals subsidies en ondersteuning van innovaties. Zuidoost-Brabant kent relatief veel intensieve veehouderijen en de transitie heeft dan ook grote gevolgen voor het landelijk gebied in deze regio. Veehouderijen die niet mee gaan in de transitie zullen stoppen. De vergunning zal ingetrokken moeten worden of gewijzigd. Voor de vrijkomende agrarische gebouwen en bedrijfswoningen zal een andere functie moeten worden gevonden of ze worden gesloopt en de bestemming wordt aangepast. Andere bedrijven zullen door ontwikkelen en meegaan in de transitie (verduurzamen) en hiervoor vergunningen aanvragen. Lokale overheden en omgevingsdiensten zullen dit proces mee moeten faciliteren en in goede banen leiden.

Stikstofproblematiek (voormalig Programma Aanpak Stikstof (PAS))

Met de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 is het PAS komen te vervallen. Dit heeft grote impact voor nieuwe ontwikkelingen in de landbouw, industrie maar ook voor bouwen en infrastructuur. Voor veel initiatieven is de vergunningverlening en toetsing van de gevolgen op natuur tijdelijk vrijwel volledig tot stilstand gekomen. De landelijke overheid, provincies en partijen zoals VNG werken aan beleid en maatregelen om de vergunningverlening en ontwikkeling weer op gang te krijgen. Verwacht wordt dat het goed inrichten van een nieuw stelsel 1-3 jaar in beslag zal nemen. In mei 2020 zal een definitief advies worden opgeleverd aan het ministerie van LNV. In de tussentijd zal wel al een (tijdelijk?) toetsingskader beschikbaar komen waarmee nieuwe initiatieven kunnen worden beoordeeld.

Kringloop landbouw

Hiermee doelen we op de transitie naar een veehouderij als onderdeel van een circulaire landbouw die op het niveau van (Noordwest-)Europa zijn kringlopen sluit, de kwaliteit van de bodem verbetert en geen negatieve impact heeft op mens, natuur en milieu. Mest is daarin een waardevolle grondstof die de vruchtbaarheid van landbouwgronden verbetert en het gebruik van kunstmest terugdringt.

Het mestbeleid maakt zo onderdeel uit van de transitie naar een zorgvuldige veehouderij. Het doel is dat mestbewerking zich zo ontwikkelt dat het een gewild 'mestproduct' levert met het oog op: sluiten van kringlopen in de land- en tuinbouw, bijdragen aan klimaattaakstelling landbouw, als grondstof voor bio-based producten en bijdragen aan een goed woon- en leefklimaat, een schoon milieu en maatschappelijke

acceptatie. Het ministerie van LNV is beleid en maatregelen aan het ontwikkelen. Omdat deze nog niet concreet zijn, is de rol voor de lokale overheden en omgevingsdiensten moeilijk te duiden. Het mestbeleid zal een centrale rol vervullen in de kringlooplandbouw. Het mestbeleid van de provincie Noord-Brabant zet in op het be- en verwerken van het mestoverschot tegen de achtergrond als hiervoor beschreven. De komende 2 jaar wordt een planMER opgesteld om geschikte locaties voor mest bewerken te selecteren. Gemeenten zullen over het benutten van de locaties moeten besluiten. Vervolgens is VTH aan de orde. Mest bewerken op het veehouderijbedrijf betekent een complexere vergunningverlening.

Brongerichte verduurzaming van de veehouderij

De stal van de toekomst wordt ontwikkeld (www.stalvandetoekomst.nl). Hierbij wordt gestreefd om zonder gebruik van luchtwassers hoge emissiereducties te behalen door het toepassen van bronmaatregelen. Het Rijk heeft middelen beschikbaar vanuit het verduurzamingspootje van de sanering varkenshouderij. De provincie heeft middelen vanuit het flankerend beleid rond de Verordening ruimte en de Verordening natuurbescherming. De nieuwe staltechnieken worden beoordeeld op duurzaamheid en effecten op milieu in de vergunningaanvragen die ondernemers voorleggen aan het bevoegd gezag.

Volksgesondheid omwonende veehouderijen

Het voorkomen van (toenemende) gezondheidseffecten rond veehouderijen is een aandachtspunt. In 2020 worden nieuwe inzichten verwacht die voortkomen uit vervolgonderzoeken Veehouderij en gezondheid Omwonenden (VGO) en endotoxine onderzoeken. Zo nodig wordt het endotoxine toetsingskader geactualiseerd en geïmplementeerd voor gebruik bij de vergunningverlening en bij ruimtelijke plannen.

Omgevingswet i.r.t. veehouderij

Met het oog op de Omgevingswet zijn nieuwe regels in voorbereiding, zoals een robuust geurbeleid voor de veehouderij n.a.v. het advies van de Adviescommissie Biesheuvel (inclusief een herstelplan voor combiluchtwassers), het toepassen van de best beschikbare technieken (BBT) en regels voor verouderde stallen aan BBT en maximale emissiewaarde voor de fijn stof uitstoot uit pluimveestallen.

Het innovatief meetnet luchtkwaliteit en geluid gaat gegevens leveren om vorm te geven aan de monitoringsverplichting van omgevingswaarden onder de omgevingswet. Daarnaast biedt het een platform voor burgerparticipatie.

ITv (Intensivering Toezicht veehouderij)

Het ITv project loopt van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2020. Met het project ITv worden de risico's die er binnen de agrarische sector zijn uitgebreid in beeld gebracht. Dit gebeurt voor alle bedrijven waar een actieve vergunning voor het bedrijfsmatig houden van dieren ligt, te controleren binnen deze 3 jaar. De gegevens die opgehaald worden, worden ontsloten via een Brabantbrede portal. Binnen de regio Brabant Zuidoost nemen 18 gemeenten deel aan het ITv project. Aan het einde van de looptijd van het huidige ITv-project wordt onder het ROK risicogericht toezicht uitgevoerd dat mede tot stand komt via de geformeerde werkgroep ROK. Gekozen kan worden voor een nieuwe cyclus van bedrijfscontroles bij de veehouderijbedrijven met een relevante omvang, om daarmee continuïteit in het toezicht te borgen en de beleidsinformatie in de Brabant brede portal actueel te houden.

4.1.5 Bodem

Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten

In samenwerking met de provincie is een proces in gang gezet om de bevoegd gezag taken die nu onder de Wbb en de provincie vallen middels een 'warme' overdracht over te dragen van provincie naar gemeenten die vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet bevoegd gezag bodem worden. De noodzakelijke bodemkennis is nu aanwezig bij de grote gemeenten Eindhoven en Helmond en bij de ODZOB. Het is bijzonder belangrijk dat deze specifieke bodemkennis voor de regio behouden blijft door op

het juiste schaalniveau de toekomstige bodemwerkzaamheden in te gaan richten. Werkzaamheden die ODZOB, in opdracht van de provincie nu nog uitvoert in de gemeenten in Noordoost-Brabant, zullen naar alle waarschijnlijkheid vanaf 2021 uitgevoerd gaan worden door de ODBN.

Transitie bodemtoezicht

De ODZOB merkt in de praktijk dat creatieve manieren worden ontwikkeld om het bodemtoezicht te vermijden, waarmee activiteiten plaatsvinden die ontoelaatbaar zijn. In sommige gevallen leidt dit tot bodemverontreiniging, hetgeen kostbaar is om op te ruimen. Ook kunnen voor de gezondheid van mensen en dieren onacceptabele situaties ontstaan. De transitie van taakgericht naar probleem/outcome gericht handhaven met instrumenten als informatie gestuurd, risicogericht handhaven en ketentoezicht is effectiever dan het traditionele handhaven en zal tot meer resultaten leiden. Deze aanpak vergt van alle betrokken partijen een andere inzet. We zitten midden in een proces om het bodemtoezicht meer integraal aan te pakken. Dit achten we noodzakelijk om de grote risico's die gemeenten en provincie lopen zo goed als mogelijk te voorkomen.

4.1.6 Asbest

Asbestdaken

De risico's met betrekking tot het in bezit hebben van een asbestdak nemen zowel voor de eigenaar als voor de omgeving sterk toe. Verzekeraars hebben hun polisvoorwaarden dusdanig veranderd dat private eigenaren en bedrijven over het algemeen onvoldoende verzekerd zijn. Ook zijn veel daken zo oud dat bij nog langer wachten risicovolle en kostenverhogende situaties ontstaan. Inzetten op stimuleren van spoedige verwijdering en anderzijds op preventief toezicht en daar waar noodzakelijk handhaving, zal tot lagere kosten voor gemeenten leiden.

De toezicht- en handhavingslast als gevolg van het verwijderen van asbestdaken zal bij de ODZOB in 2020/2021 niet substantieel toenemen, omdat het verwachte verbod op asbestdaken na 2024 door de Eerste Kamer is verworpen.

Asbesttaken

In 2017 is in samenspraak met de ODZOB en haar deelnemers beleid opgesteld dat de (wijze van de) uitvoering van de asbesttaken beschrijft. Dit Regionaal Uitvoeringsbeleid Asbesttaken is vervolgens door alle colleges vastgesteld.

In 2018 heeft de ODZOB het asbesttoezicht voor de gemeenten uitgevoerd en heeft een uitbreiding van het team plaatsgevonden. Om invulling te geven aan deze taken is samenwerking gezocht met de twee andere Brabantse omgevingsdiensten.

Begin 2019 is de eerste evaluatie van het uitvoeringsbeleid uitgevoerd door de werkgroep asbest. Hierbij is door de ODZOB onder andere vastgesteld dat de huidige wijze van "risicogericht" toezicht onvoldoende effectief is. De ODZOB is voornemens "risicogericht en informatie gestuurd" toezicht te implementeren, waarbij de aandacht uitgaat naar de gehele asbestketen en specifiek naar illegale saneringsactiviteiten. Dit sluit aan bij de visie voor een uniforme en regionale Brabantse werkwijze. Daarnaast kan de ODZOB haar wettelijke basistaak m.b.t. asbest -zoals het beoordelen van het asbest-inventarisatierapport en ketentoezicht- niet (adequaat) uitvoeren. Dit is om meerdere redenen risicovol en onwenselijk. Dit is in 2020 verder onderwerp van gesprek.

4.1.7 Gezondheid

Met de komst van de Omgevingswet gaat meer aandacht uit naar gezondheid. Aandacht is nodig voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties waarbij in ieder geval rekening moet worden gehouden met het belang van het beschermen van de gezondheid. Naast de veehouderij hebben diverse (milieu)thema's een directe relatie met gezondheid. Een te slechte luchtkwaliteit, veel geluidsoverlast, et cetera hebben invloed op de gezondheid van de burgers. Bij het verlenen van vergunningen worden

normen opgenomen voor bijvoorbeeld geluid om de hinder voor omwonenden te beperken, waarmee indirect de gezondheid van omwonenden kan worden beschermd.

Er zijn 3 belangrijke doelen waarin de ODZOB een verantwoordelijkheid heeft:

- invulling van de Omgevingswet: Gezondheid moet de komende jaren verder vorm krijgen in de samenwerking die de lokale overheden en de gemeenschappelijke regelingen met elkaar aangaan om de Omgevingswet goed te laten landen en tot een succes te maken;
- monitoring van de Omgevingswaarden is van groot belang. Het verschaft een referentiekader waarmee de regio doelen kan stellen en actie kan ondernemen;
- kennis en kunde ontsluiten voor de regio door samenwerking met de GGD, regiopartners en onderzoeksinstituten.

Invulling van de Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet adviseert de ODZOB samen met de GGD en Veiligheidsregio de bevoegde gezagen over de fysieke leefomgeving. De GGD adviseert over gezondheid en hanteert daarbij gezondheidskundige advieswaarden die kunnen afwijken van de wet- en regelgeving. Om advies te kunnen geven heeft de GGD inzicht nodig in de aanwezige omgevingskwaliteit. Dit inzicht levert de ODZOB door milieubelastingen zoals geluid en lucht in beeld te brengen.

Monitoring Omgevingswaarden

Namens de gemeenten vult de ODZOB ieder jaar de NSL-monitoringstool, om in beeld te brengen wat de luchtkwaliteit in de regio is. De ODZOB is namens de deelnemers partner in een consortium bestaande uit het burgerinitiatief AiREAS, de provincie Noord-Brabant, gemeente Eindhoven, de Universiteit van Utrecht, het RIVM, de GGD en TNO, in een onderzoeks- & ontwikkelingsproject. Met behulp van innovatieve sensortechnieken, in een regionaal dekkend meetnet en met de inzet van burgerparticipatie via de coöperatieve vereniging AiREAS, gaan we meer inzicht verschaffen in luchtkwaliteit en geluid, met als doel handelingsperspectief te verwerven met het oog op een gezondere leefomgeving. Hierbij richten we ons op drie aandachtsgebieden: stedelijk gebied, landelijk gebied en Eindhoven Airport. Een aanvullende meetcampagne Gezondheid en Veehouderij maakt ook onderdeel uit van het project. De Provincie, gemeente Eindhoven en de ODZOB (via collectieve taken) zijn de financierende partners. Aanvullend wordt in de financiering voorzien door individuele bijdragen van de deelnemende gemeenten en inzet op Europese subsidies en Rijkssubsidies.

Kennis en kunde

De Brabantscan (BROS) is het kennisknooppunt voor gezondheidsinformatie over de provincie Noord-Brabant en is een samenwerking tussen GGD Brabant-Zuidoost, GGD Hart voor Brabant en GGD West-Brabant. Je vindt hier bijvoorbeeld de resultaten van de gezondheidsenquêtes van de GGD, maar ook gezondheidsinformatie uit andere bronnen. Binnen de omgevingsdienst wordt de omgevingsatlas gevuld met alle relevante milieudata, onder andere uit het hierboven genoemde meetnet. Deze atlas wordt de komende tijd verder gevuld. De ODZOB levert de milieudata (geluid, luchtkwaliteit, et cetera) vanuit de omgevingsatlas om de BROS verder te vullen en te verbeteren. Ook zal worden bezien of er een koppeling kan worden gelegd met de klachtenregistratie die de ODZOB ontvangt met de BROS.

4.1.8 Ondernijmende criminaliteit

In het kader van deregulering treedt de overheid meer terug ten aanzien van regels en toezicht. Toch zijn er veel misstanden die de overheid moet aanpakken. Er is bijvoorbeeld meer aandacht nodig voor ondernijmende criminaliteit. Grote problemen zijn o.a. drugsafvaldumpingen en criminaliteit in verloederde recreatieparken maar ook in leegstaande gebouwen, zowel op industrieterreinen als in het buitengebied.

Door de gebundelde kennis van onder meer gemeenten, Belastingdienst, Omgevingsdienst, Openbaar Ministerie, het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum en de Taskforce Brabant Zeeland is er nu

bestuurlijke aandacht voor de ondermijnende criminaliteit. In dit kader zien gemeentelijke BOA's nu al veel meer in het buitengebied. Ook de BOA's en toezichthouders van de ODZOB nemen steeds meer afwijkingen waar. Ze zijn onze ogen en oren. Hun kennis en ervaring kunnen we veel beter benutten, ook in samenwerking met andere partijen. Belangrijk daarbij is om de bevindingen vast te leggen, zodat we een volgende stap in de aanpak van ondermijning kunnen zetten: analyse van beschikbare metadata. De ODZOB wil de oor- en oogfunctie de komende jaren verder uitbouwen. Het vergroten van de bewustwording en signaalfunctie bij alle medewerkers van de ODZOB en ambtenaren binnen de regio om goed op bepaalde zaken te letten, ook buiten werktijd, zou er veel toe kunnen bijdragen om misstanden eerder in beeld te krijgen. Dit vereist structureel trainingen in het signaleren en herkennen van verdachte situaties. Het vergroten van het netwerk en afstemmen met bij het onderwerp betrokken partners, is voorwaarde om samen succesvol in de aanpak te kunnen zijn.

4.1.9 Zeer zorgwekkende stoffen

Er is een groot aantal Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS, zie <https://rvszoekstelsysteem.rivm.nl/stof/Index>) die in talrijke processen en bij veel bedrijven worden toegepast. De impact hiervan wordt steeds vaker duidelijk met enkele voorbeelden in de regio. Om aantasting van gezondheid en omgeving te voorkomen zal bij vergunningverlening en toezicht hieraan steeds meer aandacht worden gegeven. Omdat gestreefd wordt naar voortdurende vermindering van emissie en toepassing van deze stoffen zal periodieke evaluatie plaatsvinden van reductiemogelijkheden. De wettelijke evaluatietermijn bedraagt 5 jaar. Een goede registratie van bedrijven en toegepaste stoffen is daarbij noodzakelijk en hier is inmiddels een start mee gemaakt. In de loop van de tijd kan zo ook worden gevolgd of toepassing ervan wordt beperkt. ZZS herkennen en beoordeling ervan maken deel uit van de reguliere VTH-werkprocessen. Vanwege het grote aantal stoffen en de complexiteit van het beoordelen in de bedrijfsprocessen, zal hier de komende tijd extra aandacht aan gegeven worden.

Expertise op het gebied van (gevaarlijke) stoffen, processen, emissies (soort, omvang en routes), mogelijkheden om emissies te beperken en complexe regelgeving is dan ook onontbeerlijk, evenals goede afstemming met samenwerkingspartners zoals waterschap, gemeenten en provincie, om emissies en immissies te kunnen beoordelen. Instandhouding van de aanwezige expertise en verdere uitbouw hiervan vinden plaats. VTH-medewerkers gaan aan de slag om te beschikken over basiskennis over ZZS en kunnen voor specialistisch advies hierover terecht bij specialisten binnen de dienst.

4.1.10 Kwaliteit en efficiency van dienstverlening

De ODZOB heeft het realiseren van kwaliteit hoog geprioriteerd. De ODZOB investeert in voldoende capaciteit met de juiste kwaliteit. Zo monitoren we of de ODZOB en zijn medewerkers voldoen aan de eisen die gesteld worden volgens de kwaliteitscriteria. Echter het verbeteren van de kwaliteit vraagt om meer dan dit. We werken aan verbetering van opleiding, goede samenwerking, heldere processen, mandateringen en monitoring om te komen tot betere kwaliteit van onze diensten.

In 2020 gaat de ODZOB zich met name richten op de omgevingswet, de implementatie van het nieuwe DMS- en VTH-systeem met bijbehorende koppeling aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Dit moet ervoor zorgen dat we in 2021 klaar zijn om volgens de nieuwe wet te handelen. In 2021 en latere jaren zullen we de processen op basis van de werkelijke ervaring met de Omgevingswet aanpassen en optimaliseren. Tevens zorgen we hierdoor dat de uitwisseling van informatie (data en documenten) tussen deelnemers en de ODZOB professionaliseert en daarmee voldoet aan de hiervoor geldende wetgeving. Door uniforme afspraken te maken met onze deelnemers over het gebruik van zaaktypes en mandateringen gaan we de processen van de ODZOB eenduidiger en efficiënter maken. De interne processen worden daarnaast door de ODZOB geactualiseerd om zodoende o.a. de relaties met onze deelnemers in kaart te brengen en daarmee de implementatie van de omgevingswet en onze nieuwe systemen goed voor te bereiden.

Het regionaal inrichtingenbestand gaan we verder actualiseren door gebruik te maken van data-analyses en gevelcontroles. Naast de actualisatie van het aantal inrichtingen gaan we activiteiten registreren om zo de transitie van het begrip inrichtingen naar het begrip milieubelastende activiteiten onder de omgevingswet te kunnen maken.

In 2019 hebben we voor de eerste maal een jaarrapportage opgeleverd en geëvalueerd. N.a.v. deze evaluatie zullen we in 2020 de jaarrapportage verder uitbreiden en verbeteren. Hiervoor zullen we in 2021 ook de interne kwaliteitsmonitoring van de ODZOB gaan professionaliseren. De kwaliteitsmonitoring zoals we dat nu aan het ontwikkelen zijn, is gericht op drie onderdelen, namelijk:

- Inhoudelijk, toegespitst op doorlooptijden, wel/niet halen van wettelijke termijnen, inhoudelijke afhandeling, werkvoorraad etc.
- Data, toegespitst op de kwaliteit van de gegevens, zoals wel/niet vastgelegd in de locatiedossiers en omgevingsdossiers, die van toepassing zijn bij een inrichting.
- Zaakdossiers, toegespitst op met name de vindbaarheid in DMS- en VTH-systeem en de volledigheid van documenten in een zaak. Bij deze categorie zijn met name ook de toepassing van de archief-eisen van belang.

In 2021 zal verder tussen de 3 omgevingsdiensten een audit worden uitgevoerd om zodoende te leren van elkaar en de kwaliteit te verbeteren.

De ODZOB heeft een organisatieverandering ingezet. Hierbij wordt ook de verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke kwaliteit binnen de teams zelf belegd. Daarnaast is samenwerking tussen de teams erg belangrijk. In 2020 worden de teams extra ondersteund door de kwaliteitsregisseur bij het oppakken van inhoudelijke kwaliteit als verantwoordelijkheid.

Met het oog op het rapport "De staat van het mandaat" (onderzoek n.a.v. een motie van Provinciale Staten van Noord-Brabant naar verbetering van de kosteneffectiviteit van de organisatie en werkprocessen VTH-taken) en de efficiëncymaatregelen zoals besproken in de ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie van 26 september, wordt een voorstel uitgewerkt ter bevordering van uniformiteit in afspraken tussen de ODZOB en deelnemers en gezamenlijk te behalen efficiëncyvoordelen.

In maart 2020 worden de resultaten van het rekenkameronderzoek (dat in opdracht van 9 rekenkamercommissies van gemeentelijke deelnemers wordt uitgevoerd) bekend gemaakt, ook dit zal input zijn voor verdere optimalisatie van efficiency.

4.1.11 Een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie: onze medewerkers groeien mee

In het concernplan 2019-2022 zijn twee HR-speerpunten geformuleerd:

- Instroom – doorstroom – uitstroom
 - o Hoe zorgt de ODZOB voor een kwalitatieve en kwantitatieve goede in-, door- en uitstroom van medewerkers zodat het potentieel optimaal kan worden benut?
- Kenniscentrum
 - o Hoe zorgt de ODZOB dat haar deskundigheid integraal aansluit bij de maatschappelijke vraagstukken die aan de orde zijn?

De strategische personeelsplanning vormt als onderdeel van een jaarcyclus de basis voor de verdere invulling van deze twee speerpunten. Hieruit vloeit de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte voort. Om te voorzien in deze behoeften zal de ontwikkeling van de medewerker centraal komen te staan binnen de ODZOB met in acht-neming van de uitkomsten van de strategische personeelsplanning. Dit zal betekenen dat praktijk(competentie)gericht leren cruciaal wordt en dat dit aangevuld dient te worden met de noodzakelijke trainingen. Voor het laatste zal een opleidingsplan een onderdeel zijn van de jaarlijkse P&O-cyclus. Verder blijven we werken met opleidingstrajecten (zoals VIO) voor schoolverlaters en/of zij-instromers. Dit om groei dan wel verloop het hoofd te kunnen bieden in een krappe arbeidsmarkt. Ook zal er gerichte actie zijn op vitaliteit en duurzame inzetbaarheid passend bij de levensfase van de medewerker.

In verband met groei van de organisatie en de inhoudelijke uitdagingen waar de ODZOB voor staat, is in 2018 een organisatieontwikkelingstraject gestart. Tonen van eigenaarschap, kwaliteits- en omgevingsbewustzijn, nauwere samenwerking tussen specialisten en het optimaal inzetten van de grote variëteit aan talenten van medewerkers zullen ook in 2021 belangrijke speerpunten zijn binnen dit traject. De ontwikkeling naar zelforganiserende teams zal aandacht blijven vragen van management en medewerkers. Met deze ontwikkeling sorteren we voor op de transitie naar de Omgevingswet.

4.2 Uitvoering van de taken

Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het betreffen opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en een collectief programma. Prioritering van inzet vindt plaats op basis van de uitgangspunten en inhoudelijke uitdagingen van het concernplan, deze kadernota en het jaarprogramma collectief programma. De uitvoering vindt plaats binnen het programma dienstverlening, collectieve taken en overhead.

Het volume aan opdrachten van deelnemers neemt jaarlijks toe; niet alleen doordat diverse deelnemers nu de laatste basistaken zullen overdragen, maar ook in de sfeer van de verzoektaken. Diverse deelnemers leggen principieel alle opgaven in het domein van de fysieke leefomgeving, waar zij zelf geen capaciteit voor hebben of waar zij niet kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria, bij de ODZOB. Zij beschouwen de ODZOB als “preferred supplier”. In de eerste plaats omdat zij erop vertrouwen dat de ODZOB de benodigde expertise in huis heeft en dat de medewerkers van de ODZOB vertrouwd zijn met de maatschappelijke opgaven van de betreffende deelnemer (“weten wat er speelt”), maar ook omdat inkopen bij de ODZOB betekent dat aanbestedingstrajecten niet nodig zijn. Bovendien komen er steeds meer opgaves af op de deelnemers en de ODZOB. Samen met de deelnemers heeft de ODZOB inzichtelijk gemaakt welke dat zijn en waar efficiencywinst kan worden geboekt, dit is besproken in de werkconferentie van 26 september 2019. Een voorstel dat de werkgroep accountmanagement hierover uitwerkt, met daarin verwerkt de resultaten van het rapport de Staat van het mandaat”, komt terug in het AB.

5 Financiële uitgangspunten

5.1 Inleiding

Belangrijkste uitgangspunt voor de begroting 2021 (en de meerjarenraming 2022-2024) is steeds dat baten en lasten in evenwicht zijn, zodat meerjarig een sluitende begroting wordt gewaarborgd. Zoals in voorgaande hoofdstukken beschreven werd, en ook bleek tijdens de werkconferentie van 26 september worden de deelnemers en de ODZOB niet alleen geconfronteerd met de invoering van de Omgevingswet, maar ook met andere majeure opgaven. In de werkconferentie van 26 september is daarom over deze majeure opgaven en de diverse bijbehorende scenario's gesproken. De keuze m.b.t. deze scenario's is vanzelfsprekend van invloed op de begroting 2021. De werkconferentie heeft voor een aantal opgaven nog niet tot inzicht in een gewenste richting t.a.v. een keuze voor een scenario geleid. Daarom wordt in deze kadernota in een aantal gevallen verwezen naar nog door het Algemeen Bestuur te nemen besluiten t.a.v. uitgangspunten en bijbehorende consequenties voor begroting 2021. Indien en voor zover deze besluiten genomen worden in de vergadering van het Algemeen Bestuur van november, zal deze kadernota alsnog conform deze besluiten aangepast worden. *Inmiddels heeft besluitvorming in de betreffende vergadering plaatsgevonden en zijn de consequenties hiervan verwerkt in deze kadernota. Deze zijn steeds cursief aangegeven.*

5.2 Baten

5.2.1 Algemeen

De baten van de ODZOB bestaan voornamelijk uit de baten uit Programma dienstverlening en de baten uit Programma collectieve taken. In de volgende paragrafen is uiteengezet wat de uitgangspunten ten aanzien van deze baten zijn. In de laatste paragraaf wordt aandacht geschonken aan de uitgangspunten t.a.v. efficiencyverbetering.

Voor de juiste interpretatie van de uitgangspunten t.a.v. de baten is het belangrijk te vermelden dat de door de ODZOB uitgevoerde activiteiten steeds in rekening worden gebracht op basis van gerealiseerde uren tegen bijbehorend tarief. Daarnaast worden de direct voor een bepaald project gemaakte kosten derden één op één in rekening gebracht.

Belangrijk is te constateren dat de invloed van de Omgevingswet op de werkzaamheden voor een groot deel nog onbekend is. Uit de diverse publicaties die tot op heden verschenen zijn over de Omgevingswet blijkt o.a. dat het de verwachting is dat zowel de voorbereiding als de implementatie gedurende de eerste jaren eenmalige extra kosten met zich mee brengt en dat er op termijn mogelijkheden voor besparingen gezien worden. Tevens blijkt daar uit dat deze besparingen zich voornamelijk pas een aantal jaren na de implementatie voor zullen doen. Gemeenten worden geacht in 2024 een omgevingsvisie te hebben en in 2029 een omgevingsplan.

Niet alleen het trainen en opleiden van personeel, het inrichten en voorbereiden van de systemen, het aanpassen van werkprocessen e.d. vragen extra inspanningen. Ook de aanlopperikelen zullen in de beginjaren extra effort vragen van de deelnemers en daarmee mogelijk van de ODZOB. Zo zullen o.a. het opstellen van omgevingsplannen, het afhandelen van de te verwachten tijdelijke toename in het aantal bezwaar- en beroepszaken en de aanpassing van werkprocessen als gevolg van leereffecten leiden tot extra inspanningen van deelnemers en de ODZOB. Anderzijds is het de verwachting dat vanaf dag één minder vergunningen nodig zijn i.v.m. bouwen. Ook de overheveling van bodemtaken van de provincie naar de gemeenten zal snel gevolgen hebben. Ook voor de ODZOB. Minder bodemvergunningen zijn noodzakelijk en de taken van de Provincie die betrekking hebben op de regio Brabant-Noord zullen waarschijnlijk niet meer bij de ODZOB in opdracht gegeven worden.

Tenslotte wordt in diverse publicaties gemeld dat beslissingen die gemeenten nemen bij de implementatie van de Omgevingswet gevolgen hebben voor de omvang van de mogelijke besparingen. Zo lijkt een globaler omgevingsplan te leiden tot minder afwijkvergunningen en dus tot een goedkoper plan. Voor de

ODZOB is het van belang dat de deelnemers zoveel mogelijk uniform werken. Het Ministerie van Financiën raadt in zijn notitie "Financiële effecten stelselherziening Omgevingswet" de gemeenten aan om op korte termijn met de Omgevingsdienst aan tafel te gaan zitten om te onderzoeken wat het nieuwe stelsel betekent voor de taken en de werkwijze van de omgevingsdienst en de opdrachtverlening daarmee in lijn te brengen. In de werkconferentie van 26 september is besproken dat het bestuur in november een bestuursopdracht zal vaststellen t.a.v. de door de ODZOB uit te voeren voorbereidingswerkzaamheden en de daarvoor beschikbare middelen. Zoals in paragraaf 4.1.1 werd aangegeven is de precieze impact van de Omgevingswet op het totaal van de verwachte inzet en de kosten afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de wijze waarop deelnemers om zullen gaan met de grotere afwegingsruimte en de invloed die dat heeft op het meer of minder uniform zijn van de werkprocessen. De vuistregel hierbij is: hoe meer maatwerk, hoe meer kosten. Deze impact is op dit moment nog niet duidelijk en daarom is in deze kadernota nog geen rekening gehouden met een (voor de korte termijn) mogelijk kostenverhogend effect van de Omgevingswet.

5.2.2 Programma dienstverlening

Het programma dienstverlening bestaat uit drie onderdelen: de werkprogramma's, opdrachten deelnemers buiten werkprogramma's en de opdrachten van niet-deelnemers. De uitgangspunten voor elk van deze onderdelen worden kort toegelicht.

Werkprogramma's

Het is gebruikelijk dat de ODZOB de omzet voor de werkprogramma's raamt op basis van de werkprogramma's van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Deze werkprogramma's worden aangepast voor de verwachte tariefontwikkeling en eventueel gecorrigeerd voor wijzigingen in de inhoud van de werkprogramma's. Waarschijnlijk zullen de consequenties van de overgang van het bevoegd gezag van bodemtaken van de provincie naar de gemeenten op het moment van opstellen van de begroting nog niet duidelijk zijn. De raming voor de werkprogramma's zal hier dan ook nog niet voor aangepast worden. Ten tijde van de opstelling van de werkprogramma's voor 2021 zal hier waarschijnlijk meer duidelijkheid over zijn. Dit hoeft geen probleem te zijn, aangezien deze overgang gepaard zal gaan met overdracht van budget.

In lijn met bovenstaande zal voor de begroting 2021 de raming voor de baten uit werkprogramma's gebaseerd worden op de werkprogramma's 2020. Daarbij zal een correctie doorgevoerd worden voor:

- tariefsaanpassingen;
- Omgevingswet. De uitgangspunten voor de door te voeren correctie (voor zowel incidentele als structurele consequenties) zijn aan de orde gekomen in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 21 november 2019. *In het AB is besloten om in de begroting 2021 rekening te houden met € 400.000,- invoeringskosten voor de Omgevingswet. Deze kosten zullen naar rato van de omzeturen over de deelnemers verdeeld worden.*
- de invloed van het ROK TH;
Veel deelnemers hebben bij de introductie van het ROK besloten om de budgettaire consequenties gefaseerd in te voeren. Dit heeft tot gevolg dat voor deze deelnemers de werkprogramma's in 2021 een toename tonen t.o.v. 2020.
- consequenties Transitie Veehouderij;
In het AB van november is dit onderwerp besproken. Duidelijk is dat de consequenties voor de omvang van de werkprogramma's van de deelnemers gering zijn (+/- 1 FTE in totaal voor 2021). Er zal in de begroting 2021 dan ook geen correctie doorgevoerd worden t.o.v. de werkprogramma's 2020, tenzij specifiek door de betreffende deelnemers opgegeven.
- consequenties uitvoeringsbeleid asbest indien en voor zover door de individuele deelnemers opgegeven;

- consequenties besluit bodemkwaliteit, indien en voor zover opgegeven door de individuele deelnemers;
- consequenties efficiency-maatregelen zoals weergegeven in paragraaf 5.2.4
- Overige (op initiatief van individuele deelnemers) door te voeren aanpassingen. Dit kan bijvoorbeeld een correctie zijn voor een incidentele post die een deelnemer in zijn werkprogramma's had opgenomen en waarvan het niet de bedoeling was om die ook in volgende jaren op te nemen. Ook kunnen deelnemers aangeven dat er in 2021 additionele posten verwacht worden, die nog niet in de werkprogramma's van 2020 waren voorzien, maar die naar verwachting wel spelen in 2021.
E.e.a. indien en voor zover passend binnen de afspraken van de DVO 2019-2022.

Bovengenoemde correcties zullen zoveel mogelijk vooraf op ambtelijk niveau afgestemd worden met de deelnemers. Mocht deze afstemming niet tijdig tot stand komen of mocht deze afstemming naar de mening van het Dagelijks Bestuur in onvoldoende mate de consequenties van bovengeschetste ontwikkelingen weerspiegelen, dan zal het DB ter compensatie zelf een correctie doorvoeren in de begrote posten voor werkprogramma's dan wel in de post omzet buiten werkprogramma's, opdat de totale begroting een reëel beeld geeft van de gezien de geschetste ontwikkelingen (minimaal) te verwachten baten. Richting gevend daarbij zal zijn de actuele bezetting van de ODZOB per ultimo 2019.

Orde van grootte van de dienstverlening op basis van werkprogramma's:

Realisatie 2018:	€ 15,8 mln.
Begroting 2019:	€ 13,6 mln.
Raming volgens Berap 2019:	€ 16,9 mln.
Begroting 2020:	€ 16,0 mln.

Inkomsten uit opdrachten van deelnemers buiten werkprogramma

Deze inkomsten zullen geraamd worden op basis van realisatiecijfers 2018, 2019 en begroting 2020 (inclusief begrotingswijzigingen). Deze raming zal gecorrigeerd worden voor:

- de meest recente inzichten van de accountmanagers;
- de tariefaanpassing begroting 2021 t.o.v. begroting 2020;
- de raming van de consequenties van de onder het kopje werkprogramma's genoemde ontwikkelingen indien en voor zover deze naar de mening van het DB onvoldoende tot uitdrukking komen in de werkprogramma's 2020 en daarop aangegeven aanvullingen.

Orde van grootte van de dienstverlening aan deelnemers buiten werkprogramma:

Realisatie 2018:	€ 3,2 mln.
Begroting 2019:	€ 3,0 mln.
Raming volgens Berap 2019:	€ 3,0 mln.
Begroting 2020:	€ 3,0 mln.

Inkomsten uit opdrachten van niet-deelnemers

De raming voor de inkomsten van derden zal gemaakt worden op basis van realisatiecijfers 2018, 2019 en begroting 2020. Deze raming zal gecorrigeerd worden voor:

- aanpassing aan de hand van meest recente inzichten van de accountmanagers;
- tariefsaanpassingen.

Orde van grootte van dienstverlening aan niet-deelnemers:

Realisatie 2018:	€ 1,0 mln.
Begroting 2019:	€ 1,3 mln.

Raming volgens Berap 2019: € 0,8 mln.

Begroting 2020: € 1,3 mln.

Gezien bovenstaande ontwikkeling zal in begroting 2021 een voorzichtige raming opgenomen worden. Als de huidige trend voor 2019 zich voortzet zal voor begroting 2021 een bedrag van circa € 0,8 mln. opgenomen worden.

5.2.3 Programma collectieve taken

- Samen met en voor al zijn 22 partners (provincie Noord-Brabant en 21 gemeenten) in de regio zorgt de ODZOB voor een balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving. Dat doen ODZOB en partners op een manier dat grenzen worden overwonnen, onbekende terreinen worden ontdekt, nieuwe verbindingen worden gelegd en bovenal taken adequaat worden uitgevoerd. Samen ontdekken we hoe het verschil te maken. Het betreft projecten die voor de gezamenlijke deelnemers uitgevoerd worden en projecten die de ODZOB verder moeten brengen dan het louter in stand houden van het “going concern”. Sinds begrotingsjaar 2018 zijn de collectieve taken als apart programma opgenomen in de begroting.
- Het kader voor de collectieve vraag wordt éénmaal per 4 jaar door het AB vastgesteld. Binnen deze kaders stelt het DB een meerjarenprogramma op hoofdlijnen vast. In lijn hiermee dienen de activiteiten die onder de noemer van het Programma Collectieve taken worden verricht steeds één of meer van de volgende doelen te dienen:
 - Elkaar ontmoeten en weten te verbinden, op regionale, provinciale (BPO) of landelijke schaal. Samen met de GGD, veiligheidsregio of nieuwe partijen meer kennis en ervaring opbouwen op thema's als ketenhandhaving, gezondheid en veiligheid.
 - De basis ondersteunen op het gebied van kwaliteit door monitoring, rapportage, het ontsluiten van geografische informatie systemen en innovatie. Onder dit principe wordt gewerkt aan een efficiënte en kwalitatieve uitvoering van de basistaken die bijdragen aan de growing concern doelstelling. De projecten zijn innovatief en kennen snelle doorlooptijden.
 - Nieuwe ontwikkelingen volgen en van daaruit koers bepalen. Thema's in ontwikkeling zoals de veehouderij (Agrofood), gezonde leefomgeving, ruimtelijke plannen en de Omgevingswet laten landen in een organisatie die omgevingsbewust handelt.
 - De handen uit de mouwen steken in het alledaagse werk. Hiermee wordt invulling gegeven aan de meer structurele taken, zoals met een 24 uur per dag bereikbare meldkamer voor de intake en de consignatiedienst voor de afhandeling van de meldingen. Tevens valt Samen sterk in Brabant onder deze lijn, voor een veilige, schone en duurzaam buitengebied.

Het onderliggende programma wordt in nauw overleg met (een delegatie uit) het Opdrachtgeversplatform door de directeur vastgesteld. Bij de opstelling van deze kadernota is uitgegaan van de veronderstelling dat binnen deze kaders ruimte is voor de extra inspanningen (circa € 0,16 mln.) die benodigd zijn voor Externe Veiligheid én voor de extra inspanningen (circa € 0,1 mln.) benodigd voor de ondersteuning bij de implementatie van de efficiency-maatregelen.

- De omvang voor de begroting 2021 is gebaseerd op de omvang van de begroting 2020 (€ 1,222 mln.), gecorrigeerd voor indexering conform Beleidsnotitie Kaders P&C documenten van de 4 regionale GR-en. Momenteel ligt er een voorstel van de ODBN voor m.b.t. continuering én verhoging van de middelen t.b.v. SSiB. *Het AB heeft op 21 november 2019 besloten SSiB wél voort te zetten in 2021, maar de gemeentelijke bijdrage niet te verhogen (afgezien van de reguliere indexering).*

5.2.4 Efficiencyverbetering

De ODZOB streeft naar een zo efficiënt mogelijke taakuitvoering. Ook het Algemeen Bestuur verwacht inspanningen op dit vlak van de organisatie en heeft de ODZOB gevraagd te onderzoeken waar efficiencywinst geboekt kan worden. In de werkconferentie van september is aangegeven dat de ODZOB zeker mogelijkheden tot efficiencyverbetering ziet. Zo is bijvoorbeeld winst te boeken door toepassing van een uniforme mandatering, maar ook door eenduidiger en eenvoudiger opdrachtverlening. Ook is

efficiency te verbeteren door met alle deelnemers te werken in een gezamenlijk VTH-systeem inclusief data- en documentuitwisseling. Kansen worden ook gezien op het vlak van verdere digitalisering: brieven en besluiten m.b.t. VTH digitaal verzenden en publiceren.

De werkprocessen van de ODZOB zijn nauw verbonden met die van zijn deelnemers. Dat heeft tot gevolg dat de efficiency verbeteringen van deze processen ook afhankelijk zijn van het samenspel met de deelnemers. Bovengenoemde (en andere) verbeteringen kunnen vrijwel uitsluitend gerealiseerd worden in samenwerking met de deelnemers. Deze afstemming zal tijd en inspanning van allen kosten. De mate van realisatie van het besparingspotentieel hangt dan ook af van de mate en snelheid waarin gezamenlijk afspraken gemaakt kunnen worden en processen gestroomlijnd en geüniformeerd worden.

De besparingen zullen zich voornamelijk uiten in het besparen op benodigde uren, zowel bij de deelnemers als bij de ODZOB. In de werkconferentie hebben de deelnemers en de ODZOB het vertrouwen uitgesproken dat gezamenlijk efficiency verbetering en verdere uniformering in werkwijzen en mandatering bereikt kan worden. Aan de hand daarvan is besloten om voor de begroting 2021 als uitgangspunt te hanteren dat er in de werkprogramma's in 2021 1% en in de latere jaren 3% efficiencyvoordeel ingeboekt dient te worden t.o.v. 2020 (buiten inhoudelijke en tariefswijzigingen).

Bij de opstelling van de werkprogramma's 2021 zal geëvalueerd worden in hoeverre de ODZOB en haar deelnemers er in geslaagd zijn meer uniformiteit en efficiency te bereiken. Aan de hand daarvan zal de daadwerkelijke besparing voor werkprogramma's 2021 ingeboekt worden en verwerkt worden in deze werkprogramma's.

Voor de uitwerking en afstemming van deze efficiency-maatregelen zal in 2020 en 2021 voor een bedrag van € 0,1 mln. financiering gezocht worden in het budget collectieve taken.

5.3 Lasten

- Circa 80 tot 90% van de kosten bestaat uit personeelskosten. Personeelskosten worden o.m. berekend op basis van:
 - uitgangspunten SBK;
 - de meest recente inzichten omtrent bezetting, actuele salarissen en inzichten omtrent salarisontwikkeling (cao, premies, periodieken, jubileumuitkeringen);
 - aanvulling inhuurkosten o.b.v. verschil workload versus actuele bezetting; streven is 20% flexibele schil (payroll, inhuur, detachering) ten opzichte van 80% vaste bezetting.
 - Consequenties maatregelen Prinsjesdag m.b.t. WW-premies inhuurkrachten.
 - indexering.
- Overige kosten
 - De meest recente inzichten omtrent ontwikkeling van de overige kosten (huur op basis van laatste stand huurcontract, servicekosten, ICT-licenties etc.).
 - Extra kosten worden verwacht t.b.v. licentiekosten nieuw VTH systeem én de implementatie van dit systeem. E.e.a. zoals toegelicht in de werkconferentie.
 - Afschrijvingen o.b.v. activabestand + investeringen + vervangingsinvesteringen.
 - Indexering.

5.4 Indexering

Conform Beleidsnotitie Kaders P&C documenten van de 4 regionale GR-en wordt het budget voor collectieve taken geïndexeerd volgens de in de betreffende nota overeengekomen methodiek. Dit betekent dat voor de indexering van het budget voor collectieve taken gebruik gemaakt wordt van de indexen uit de Macro Economische Verkenning 2019, die gepubliceerd worden in september 2019. De volgende indexen worden toegepast:

- Materiële overheidsconsumptie (IMOC): 1,6.%
- Loonvoet sector overheid 2,8.%
- Gewogen bedraagt dit percentage: 2,6.%

5.5 Tarieven

Tarief wordt berekend o.b.v.:

- o meest recente inzichten omtrent ontwikkeling van kosten zoals opgenomen in begroting. Gezien de te verwachten loon- en prijsstijgingen zal dit tot een tariefstijging leiden;
- o 1340 declarabele uren per productieve medewerker;
- o normatieve bezetting van 20% overhead personeel;
- o het uitgangspunt dat de ODZOB kostendekkend werkt en dat geen exploitatietekort of overschot wordt behaald in 2021. Mocht in de loop van het jaar een overschot worden verwacht dan zal conform de bepaling in de Financiële verordening dit voorafgaand aan de resultaatbepaling leiden tot een hercalculatie van de in rekening gebrachte tarieven.

5.6 Investerings

Op dit moment is beperkt zicht op de investeringsbehoeften die voortvloeien uit de werkzaamheden en activiteiten in het kader van de Omgevingswet. Vooralsnog wordt in de begroting uitgegaan van een investeringsniveau dat behoort bij de afschrijvingslasten zoals die nu in de meerjarenraming zijn opgenomen. M.a.w. het activabestand wordt in stand gehouden.

5.7 Weerstandsvermogen

Op dit moment is het weerstandsvermogen volgens de overeengekomen methodiek op orde. Volgens de huidige methodiek is het gewenste weerstandsvermogen door een staffel gekoppeld aan de omzet. Op dit moment heeft het weerstandsvermogen volgens deze staffel het minimaal vereiste niveau. *Het AB heeft besloten op 21 november 2019 om in 2020 een bedrag van € 539.000 te onttrekken aan de Algemene reserve voor de aanbesteding van een nieuw VTH-systeem. Ook heeft het AB besloten om eventuele extra implementatiekosten in 2020 voor de Omgevingswet eveneens te dekken uit de Algemene reserve. Om te voorkomen dat de Algemene reserve daardoor onder het gewenste niveau komt, zal het te verwachten positieve resultaat 2019 niet via een tariefcorrectie aan de deelnemers worden teruggegeven, maar worden toegevoegd aan de Algemene reserve. Het AB zal zoals te doen gebruikelijk de ontwikkeling van de Algemene reserve opvolgen en beoordelen.* Mocht de risico-inventarisatie van de ODZOB uitwijzen dat de verwachtingswaarde van de risico's hoger is dan de algemene reserve, dan zal dit in de begroting vermeld worden, zodat deelnemers met dit onafgedekte risico rekening kunnen houden bij de bepaling en afdekking van hun eigen risico's.

5.8 Vennootschapsbelasting (VPB)

Bij het opstellen van deze kadernota is er nog steeds discussie met de fiscus omtrent de VPB-heffing. De laatste ontwikkelingen wijzen in de richting dat de ODZOB tegen de eerdere verwachtingen in toch in beperkte mate VPB-plichtig is. In de begroting zal rekening gehouden worden met de op dat moment bekende stand van zaken.